

Experiències europees de

COMPRA PÚBLICA SOCIALMENT RESPONSABLE D'INDUMENTÀRIA DE TREBALL

Coordinació del projecte:

**net
work
wear**
for
well-dressed
cities

**Campaña
Ropa Limpia**
Clean Clothes
Campaign

Setem

Les administracions públiques europees adquireixen gran quantitat de productes tèxtils i roba, sobretot indumentària de treball. Es calcula que, al 2008, la facturació global de les empreses distribuïdores d'aquest tipus de roba dels 15 Estats membres de la Unió Europea va ser de 4.000 milions d'euros. Aproximadament, la meitat d'aquesta despesa corresponia a entitats públiques. Per tant, les administracions públiques – com a clients destacats de les empreses de vestuari laboral – tenen una gran capacitat d'influir significativament sobre la cadena de subministrament global i promoure que els proveïdors apliquin pràctiques cada cop més responsables socialment. Les administracions públiques han d'aplicar la sostenibilitat a les seves compres. Actualment, els governs volen introduir lleis per fomentar el desenvolupament sostenible, la responsabilitat ambiental, les relacions laborals dignes i el comerç just. I aquestes mesures s'han de traduir en polítiques de contractació concretes, amb l'objectiu de garantir l'adquisició de productes i serveis a empreses que ofereixin la màxima qualitat, que apliquin bones pràctiques i promo-

guin les millors condicions laborals. Amb tot, en un context d'economia globalitzada sovint hi ha massa descoordinació entre els compromisos governamentals en aspectes com els drets humans internacionals, els drets laborals i el desenvolupament econòmic, d'una banda; i un sistema de contractació que tradicionalment sol afavorir el licitador que presenta l'oferta més barata, per l'altra. Per tant, això pot fomentar que el contractista rebaixi els costos laborals amb l'objectiu de proveir productes més barats. Adjudicar el contracte a l'oferta més barata pot generar avantatges per als contractistes que incentiven els sous baixos, les jornades laborals llargues i pitjors condicions de treball.

LES NORMES LABORALS BÀSIQUES EN ELS CONCURSOS PÚBLICS QUÈ POTS FER?

Incloure paràmetres ambientals en els concursos públics s'ha convertit en una pràctica habitual. Ara és el moment de centrar-se en els paràmetres laborals, perquè creiem que la contractació pública també ha de servir per millorar les condicions de treball.

La relocització i la subcontractació són característiques específiques de la indústria de la confecció. Els terminis de lliurament ajustats i els preus baixos poden influir negativament en les condicions laborals, i provocar que els salaris disminueixin i s'hagin de fer massa hores extres. L'avaluació i el control de les cadenes de subministrament internacionals són molt complexos, i no correspon a la societat verificar els paràmetres laborals dels seus proveïdors. No obstant això, les comunitats han d'exigir a aquestes empreses que els processos siguin transparents i puguin demostrar-ho. Tot això és possible gràcies als codis de conducta i les auditories socials, com ara la certificació SA 8000 i/o altres iniciatives, com per exemple la Fair Wear Foundation o l'Ethical Trading Initiative (ETI), que han desenvolupat eines per avaluar i verificar l'aplicació de les normes laborals bàsiques.

Com a comprador en nom d'una administració pública tens la responsabilitat de desenvolupar normes per garantir que es compleixen uns criteris determinats. Ara bé, com? No existeix cap relació de productes certificats "nets", ni una llista d'empreses que calgui evitar. És més fàcil dir que no s'han de comprar productes socialment irresponsables que fer-ho. Malgrat tot, les directives europees promouen la inclusió dels aspectes socials en l'agenda dels professionals de la contractació pública.

La part més positiva és que, per superar aquest repte, no cal començar de zero. A Europa ja hi ha molts funcionaris municipals i d'altres administracions públiques que s'han d'enfrontar a situacions molt semblants per tal d'aconseguir productes fabricats dignament. Fins i tot, alguns s'han organitzat en xarxes de compra pública socialment responsable amb l'objectiu de compartir experiències, recursos i coneixements. Aquesta publicació, que repassa les experiències de Barcelona, Bremen, Mons, Dortmund i Anvers, permetrà que la teva tasca sigui més fàcil i efectiva, i et pot ajudar a assolir els teus objectius d'adquisició de productes socialment responsables.

PARÀMETRES LABORALS

NORMES LABORALS BÀSIQUES:

Llibertat d'associació (Conveni 87 de l'OIT)

Dret a la negociació col·lectiva (Conveni 98 de l'OIT)

Abolició del treball forçós (Convenis 29 i 105 de l'OIT)

No discriminació (Convenis 100 i 111 de l'OIT)

Abolició del treball infantil (Convenis 138 i 182 de l'OIT)

ALTRES NORMES INTERNACIONALS IMPORTANTS:

Salari mínim de subsistència (Convenis 26 i 131 de l'OIT)

Absència d'hores extres excessives (Conveni 1 de l'OIT)

Seguretat i salut en el treball (Conveni de l'OIT 155)

Relació d'ocupació (Recomanació 198 de l'OIT)

PARÀMETRES DE COMERÇ JUST PER AL COTÓ:

- Preus mínims garantits que cobreixen la producció sostenible (mai no poden ser més baixos que els preus de mercat).
- Els compradors paguen un suplement per donar suport a les inversions socials i econòmiques fetes per les organitzacions de productors.
- Les organitzacions de productors poden demanar préstecs que cobreixin fins al 60% del preu de compra.

LES NORMES SOCIALS COM A CRITERI D'ADJUDICACIÓ ANVERS, BÈLGICA

Introducció/Context

Anvers és la ciutat més gran de Flandes i la segona de Bèlgica. És el centre econòmic i comercial de Flandes, sobretot gràcies al port. Té més de mig milió d'habitants i més de 8.000 funcionaris, i és una gran consumidora d'indumentària de treball, tot i que no hi ha dades concretes sobre aquest àmbit de la contractació.

L'Ajuntament d'Anvers posa especial èmfasi en la importància de la sostenibilitat, tal com mostren les mesures següents, aplicades a partir de 2006:

- L'any 2006, després d'una acció pública de la Campanya Roba Neta (Schone Kleren Campagne), Solidaritat Mundial (WSM, una ONG del moviment de treballadors cristians belgues) i ACW Anvers (la coordinadora d'organitzacions de treballadors cristians), l'Ajuntament aprova una moció que estableix que, en general, la ciutadania demana als proveïdors que respectin les normes laborals i els criteris mediambientals internacionals bàsics. Aquest requisit apareix per escrit en tots els concursos.

- El 2007, Anvers es declara Comunitat de Comerç Just i es compromet a adquirir un producte d'aquestes característiques més cada any.

- El 2009, la ciutat es compromet a adherir-se al projecte Network Wear mitjançant el Departament de Cooperació Internacional.

- El gener de 2010, durant una reunió entre la Campanya Roba Neta, WSM, ACW Anvers i el Departament de Cooperació Internacional, es proposa l'adquisició de samarretes socialment responsables.

- L'agost de 2010, l'Ajuntament redacta un contracte-marc per a la compra de samarretes sostenibles.

Informació general sobre el procés de licitació

El 21 de desembre de 2010, el Departament de Compres d'Anvers va publicar la convocatòria d'un concurs per adquirir 7.000 samarretes i 1.000 polos socialment responsables per als serveis municipals i els departaments vinculats (per exemple, el centre públic de benestar social i la policia municipal). A més, l'estampació d'aquestes peces de roba havia de mantenir la coherència amb la identitat gràfica de la ciutat cada any (2010, 2011, 2012 i 2013). El contracte tenia una vigència de quatre anys a partir de 2010. Les ofertes s'havien d'enviar abans del 24 de gener de 2011, mentre que el volum del concurs era d'uns 80.000 euros (IVA inclòs).

Es va aplicar un procés de licitació negociat. És a dir, després de la publicació de la convocatòria, es va obrir un període de converses amb una selecció de proveïdors potencials.

Inclusió dels criteris socials en el procés de contractació pública

L'objecte del concurs de licitació era "samarretes sostenibles" i, segons els criteris d'adjudicació, l'oferta econòmicament més avantatjosa es desglossa de la manera següent:

Qualitat 40 punts

Preu 25 punts

Criteris de sostenibilitat 30 punts

Lliurament 5 punts

Criteris socials que es tenen en compte:

Els 8 convenis fonamentals de l'OIT
(vegeu la introducció)

Els convenis de l'OIT 26 i 131, 1 i 155
(vegeu la introducció)

Els criteris del comerç just
(vegeu la introducció)

Per tal de demostrar que es respecten aquests criteris socials, s'accepta:

Certificacions: SA 8000, el segell social belga o equivalent, I

Una relació de les ubicacions de les fàbriques del proveïdor i dels seus subcontractats

Per tal de demostrar que es respecten els criteris de comerç just, s'accepta:

La certificació Max Havelaar o equivalent

O bé una acreditació o certificat que garanteixi que es compleixen els criteris de comerç just, segons els paràmetres de la plataforma FINE (formada per FLO, IFTAT, NEWS i EFTA)

El Departament de Medi Ambient ofereix assessorament sobre com incorporar els criteris ambientals en els concursos. El Departament de Cooperació Internacional aconsella sobre comerç just i criteris socials, i fa d'enllaç entre WSM i el Departament Central de Compres. Tot i que abans de redactar la convocatòria no es va establir cap diàleg amb els proveïdors, més endavant el Departament de Cooperació Internacional va obrir un procés de negociació amb aquestes empreses.

Resultats/Impactes

L'empresa Pas Print va guanyar el concurs perquè les samarretes que oferia eren de la marca B&C Biosfair. B&C pertany a la Fair Wear Foundation i les seves samarretes són de cotó 100% ecològic (segell EKO) i 100% de comerç just (segell FLO).

Punts febles detectats durant el procés:

A vegades no queda prou clar qui té la responsabilitat de controlar el compliment dels criteris socials.

Els serveis autònoms vinculats a la ciutat tenen més llibertat per decidir si compren les samarretes que preveu el contracte-marc o no. No obstant això, l'existència d'un contracte-marc fa disminuir el llindar perquè hi puguin participar altres empreses que ofereixen serveis al municipi (serveis comercials privats contractats per la ciutat).

En els serveis a la ciutat hi ha un impacte polític directe, mentre que en els serveis autònoms n'hi ha molt menys. Això és important, ja que la compra pública socialment responsable és un compromís polític. Els serveis autònoms segueixen una lògica més econòmica.

Cada unitat podia arribar a costar el doble, segons el volum de cada comanda feta seguint els criteris del contracte-marc.

És difícil complir tots els requisits relacionats amb la identitat gràfica (concretament, pel que fa als colors).

No obstant això, globalment ha estat una experiència positiva: l'existència d'un contracte-marc facilita el procés de contractació perquè ja hi ha una tasca feta prèviament. Una part important de la puntuació (30%) depèn dels criteris de

sostenibilitat, i els exemples demostren que la contractació de roba neta és una bona opció per a aquesta administració.

L'anàlisi dels principals departaments que intervenen en el procés és positiu:

El Departament Central de Contractació va detectar un augment de la sensibilització en temes de sostenibilitat.

El Departament de Cooperació Internacional ha rebut més peticions d'assessorament en comerç just.

El Departament de Medi Ambient no ha detectat un augment específic de peticions d'assessorament. Amb tot, pel que fa a la renovació dels contractes-marc, la inclusió de criteris de comerç just s'està generalitzant.

Globalment, la conscienciació sobre la importància de la contractació pública socialment responsable està augmentant cada cop més. Les pràctiques estan canviant, i actualment es tendeix a incloure els paràmetres socials en les especificacions tècniques i els criteris d'adjudicació.

2.

ELS PARÀMETRES SOCIALS EN ELS CRITERIS DE SELECCIÓ I LA CAPACITAT TÈCNICA DEL PROVEÏDOR **MONS, BÈLGICA**

Introducció/Context

Mons és la capital de la província d'Hainaut i la quarta ciutat més gran de Valònia, al sud de Bèlgica. El municipi té 93.000 habitants i l'any 2015 serà la Capital Europea de la Cultura.

La ciutat es va plantejar convertir-se en un municipi pioner pel que fa a la contractació pública socialment responsable arran de les demandes de la ciutadania i una iniciativa impulsada per l'organització AchACT (l'ONG que coordina la Campanya Roba Neta a Bèlgica), que fomentava la pressió política i la formació. L'any 2010, l'Ajuntament es va comprometre a executar un projecte per incloure els criteris socials en els nous contractes municipals de proveïment de roba.

Informació general sobre el procés de licitació

Mons va portar a la pràctica aquest compromís a partir de 2012, quan va renovar el contracte per a l'adquisició d'indumentària de treball bàsica,

com ara les samarretes dels serveis tècnics i d'emergències.

Es calcula que el volum del concurs oscil·la entre els 111.000 € i els 137.500 €, i el criteri d'adjudicació és el millor preu.

El contracte té la vigència d'un any.

Inclusió dels criteris socials en el procés de contractació pública

Mons incorpora una clàusula de responsabilitat social en l'apartat dels criteris de selecció del concurs, relativa a la capacitat tècnica dels licitadors.

El licitador declara que el terme indústria "neta" (vegeu la Campanya Roba Neta) es refereix a les cadenes de subministrament convencionals de l'economia de mercat en les quals els productes estan fets respectant els drets fonamentals dels treballadors i treballadores, tal com especifiquen els Convenis fonamentals de l'Organització Internacional del Treball (OIT).

Els licitadors han de presentar un document annex que especifica:

Si han adoptat o desenvolupat un codi de conducta, un procés de certificació o un segell amb l'objectiu de garantir el respecte pels drets socials fonamentals dels seus proveïdors i subcontractistes;

Quines iniciatives han aplicat o desenvolupat;

Si fan algun seguiment, i de quin tipus;

Si han contactat amb la Fair Wear Foundation;

O bé han presentat un certificat extern vàlid per demostrar que estan adherits a la Fair Wear Foundation o a una iniciativa equivalent. L'òrgan contractant té el dret de rebutjar l'oferta si no va acompanyada del document annex o d'un certificat.

Resultats/Impactes

Un total de set empreses es van presentar a la convocatòria. Totes havien omplert el document annex i, per tant, aspiraven a guanyar el concurs. Les dues empreses seleccionades –E&E Safety & Consulting i PROVITEC– havien respost de manera diferent les demandes del municipi de Mons.

E&E Safety & Consulting va adjuntar dos certificats expedits pel proveïdor Cotton Group, el fabricant dels productes B&C. El primer acreditava que Cotton Group estava adherit a la Fair Wear Foundation, mentre que el segon servia per demostrar que aquesta empresa tenia els drets per utilitzar el segell de comerç just Max Havelaar.

Per la seva banda, PROVITEC especificava en la documentació annexa que la selecció dels proveïdors responia sobretot a criteris ètics i mediambientals. L'empresa no aportava cap testimoni o certificat relacionat amb els drets dels treballadors i treballadores que intervenien en la cadena de subministrament.

Punts febles detectats durant el procés:

L'únic criteri d'adjudicació que s'aplica és el preu. El grau de compromís i de compliment dels requisits per part dels licitadors (per exemple, pel que fa a mesures de seguiment) no es té en compte a l'hora d'avaluar cada oferta.

Pel que fa al grau de compromís, les respostes són diverses. Alguns licitadors van respondre de manera clara quan se'ls preguntava si estaven adherits a òrgans d'avaluació multisectorials, com la Fair Wear Foundation. Per contra, algunes empreses es van limitar a declarar que tenien en compte els criteris socials, sense que aquesta afirmació fos demostrable. No obstant això, ambdues respostes servien per validar les ofertes.

Malgrat aquests obstacles, s'ha demostrat que el procés de Mons és una bona manera de posar a prova el mercat i difondre un missatge adequat. Comprovar el caràcter ètic del procés de fabricació és una tasca que cal prendre's molt seriosament. I el que és més important: s'ha demostrat que les ofertes que respecten els criteris socials poden ser competitives.

ELS CRITERIS SOCIALS EN LES ESPECIFICACIONS TÈCNIQUES I LES CLÀUSULES D'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE BREMEN, ALEMANYA

Introducció/Context

Bremen és una ciutat de l'antiga Lliga Hanseàtica, situada al nord-oest d'Alemanya. Es tracta d'un centre comercial i industrial integrat a l'àrea metropolitana de Bremen-Oldenburg, i que disposa d'un gran port al riu Weser. És la segona ciutat més poblada del nord d'Alemanya i la desena de tot l'Estat, amb gairebé 550.000 habitants (abril de 2012).

El desembre de 2008 es va crear un consell assessor per fomentar la responsabilitat social i mediambiental en els processos administratius.

L'any 2009 es va començar a aplicar la gestió centralitzada de la contractació a l'agència immobiliària i de serveis municipals 'Immobilien Bremen', la qual cosa va servir per millorar el catàleg electrònic d'adquisicions de tots els departaments i augmentar el ventall de productes disponibles.

A finals de 2009 el consistori va introduir unes esmenes a les lleis que regulaven la contractació pública. Segons aquests canvis, els contractants públics s'han d'esforçar en garantir que no es produiran béns que vulnerin les normes laborals bàsiques de l'OIT (vegeu la introducció).

L'any 2011, la Ciutat Lliure Hanseàtica de Bremen va guanyar el premi Ciutat de Comerç Just, al qual s'havia presentat per primer cop.

Informació general sobre el procés de licitació

El juny de 2010, Immobilien Bremen, l'organisme central de compres de la ciutat, va convocar una prova pilot per adquirir directament 1.000 davantals produïts en condicions laborals justes per a 500 membres del personal de neteja (dos per a cadascú).

L'import del contracte ascendia a uns 15.000 €.

Inclusió dels criteris socials en el procés de contractació pública

Les clàusules d'execució del contracte incorporaven criteris socials. Es tractava d'una adquisició directa, similar als processos de licitació restringits. Es va demanar a cinc empreses adherides a la Fair Wear Foundation que presentessin ofertes.

Durant la fase d'execució del contracte, el contractista i els seus subcontractats tenien l'obligació de respectar les normes laborals bàsiques de l'OIT, fins i tot en el supòsit que en algun país un o més d'aquests convenis fonamentals no hagués estat ratificat o incorporat com a llei estatal.

En aquests casos, s'utilitza el que es coneix com a declaració del licitador. A Bremen, aquest document ja s'ha aplicat en diferents grups de productes, però encara no s'ha avaluat. La declaració del licitador de Bremen ofereix a les empreses tres possibilitats perquè acreditin el compliment dels requisits (en poden escollir més d'una).

Primera opció:

Certificació (Associació d'Etiquetatge de Comerç Just o SA 8000) o formar part d'una iniciativa multisectorial (Fair Wear Foundation, Ethical Trading Initiative).

Segona opció:

El contractant pot demanar al licitador que presenti altres certificacions o adhesions (de caràcter independent), o bé documents equivalents per acreditar el compliment dels requisits.

Tercera opció:

Una autodeclaració. El licitador declara que respecta els convenis fonamentals bàsics de l'OIT, tot i que no aplica mesures específiques o aporta mitjans d'acreditació independents. Ha de declarar que s'informarà sobre les

condicions laborals que facilitarà el nom dels seus proveïdors a l'òrgan contractant en cas que aquest ho sol·liciti.

El contractista ha d'acreditar el que ha exposat en l'autodeclaració –inclosa en l'apartat “normes laborals bàsiques de l'OIT” de les clàusules addicionals del contracte– abans del lliurament dels béns. En cas que hi hagi lliuraments parcials, s'ha d'adjuntar una demostració específica per a cada un. El contractista garanteix que complirà l'obligació d'acreditar degudament el que se li demani, fins i tot quan el lliurament (parcial o total) l'executi un subcontractista.

En cas que el contractista:

lliuri béns que hagin estat extrets o produïts vulnerant les normes laborals bàsiques,

no acrediti que respecta els criteris esmentats en l'autodeclaració de l'apartat “normes laborals bàsiques de l'OIT” de les clàusules addicionals del contracte, o

no presenti la documentació adequada,

... la part contractant imposarà una penalització de l'1% del valor del contracte. La penalització contractual s'incrementarà l'1% addicional en cada incompliment, tenint en compte que cada lliurament parcial incomplet es comptabilitza com a vulneració individual. Si aquesta penalització és desproporcionadament elevada, l'òrgan contractant s'encarregarà d'abaixar-la fins a un import adient. La suma de totes les penalitzacions en cap cas pot superar el 10% del valor del contracte.

En cas que tinguin lloc els fets exposats anteriorment, la part contractant té el dret de cancel·lar el contracte. En aquest supòsit, el contractista haurà de compensar l'òrgan contractant pel dany causat.

Resultats/Impactes

A la pràctica, al principi va ser difícil trobar fabricants adequats, ja que molt pocs es preocupaven per les condicions en què es produïen els seus productes. Amb tot, es va poder contactar amb cinc empreses adherides a la Fair Wear Foundation, a les quals es va enviar la documentació del concurs. Malgrat que es temia que aquestes empreses tindrien dificultats per gestionar tota la documentació exigida (arran dels requisits socials i mediambientals), finalment el guanyador del concurs va ser Krones Jobwear (Hamburg), que comprava els davantals a una empresa holandesa. Els davantals no eren més cars que els produïts de manera convencional. Això es va poder aconseguir gràcies a l'ajut del Comitè Óscar Romero i els col·laboradors de la Campaña Roba Neta, i al suport de la Fair Wear Foundation. En el moment del concurs,

no hi havia cap empresa alemanya que tingués proveïdors asiàtics i del nord d'Àfrica que produïssin respectant les normes bàsiques de l'OIT.

Un altre indicador d'èxit va ser que, deixant de banda les cinc empreses esmentades abans, una altra empresa es va adherir a la Fair Wear Foundation, segons va revelar el nostre estudi de mercat. Malauradament, ja era massa tard perquè pogués participar en el concurs.

Aquest és un extracte de l'avaluació provisional feta pel consell assessor encarregat de fomentar que l'administració incorpori els criteris socials i mediambientals:

“Hem pres gran quantitat d'iniciatives i hem aconseguit moltes coses. S'ha demostrat que la cooperació entre experts de l'administració i d'altres iniciatives, organitzacions i associacions funciona, i cal que tingui continuïtat. Tot i que l'adopció dels criteris socials i mediambientals en tots els àmbits no es pot aconseguir d'un dia per l'altre, ja hi ha alguns exemples pràctics d'èxit encoratjadors. Hem fet les primeres passes. La contractació responsable és una

qüestió a llarg termini, per a la qual Bremen treballarà en el futur... També queda clar que l'augment de la demanda influeix sobre el ventall de productes disponibles. Per això es tracta d'enviar senyals al mercat. Com més compradors exigeixin béns produïts de manera ecològica i justa, més ràpid els oferirà el mercat. Per tant, també espero que altres municipis, l'economia i la societat adoptin obertament el nostre plantejament.” (Oficina de premsa del Senat de Bremen, febrer de 2011)

El projecte “Implicació activa en la contractació pública: ecològicament, socialment i econòmicament”, que servirà per reestructurar el departament de contractació de Bremen, continuarà endavant. Actualment, s'està desenvolupant un esquema per il·lustrar el màxim de productes adquirits per la ciutat, si existeixen alternatives en l'aspecte social i mediambiental, i quines són. En les reunions de contractació s'intenta convèncer empleats d'altres departaments sobre l'existència d'aquestes alternatives. A més, el projecte ofereix formació complementària sobre aquest àmbit. És molt important la col·laboració amb organitzacions no governamentals.

ELS CRITERIS SOCIALS EN L'OBJECTE DEL CONTRACTE I LES ESPECIFICACIONS TÈCNiques D'UN CONCURS BARCELONA, CATALONIA

Introducció/Context

Barcelona té uns 1,5 milions d'habitants i és la capital de Catalunya. L'Ajuntament és un consumidor important de productes tèxtils, sobretot roba de treball per a col·lectius concrets, com ara els jardiniers, la policia municipal i els bombers.

L'ONG per al desenvolupament SETEM Catalunya, que forma part de la xarxa Roba Neta estatal, ha mantingut vincles estrets amb l'Ajuntament de la ciutat durant els últims anys. Junts participen en algunes iniciatives internacionals que fomenten l'adopció dels criteris socials i ambientals en la contractació pública.

L'any 2006, en el marc de la Campanya Roba Neta i la Xarxa Catalana per a la Contractació Pública Ètica, es va desenvolupar un projecte pilot per a l'adquisició de productes tèxtils respectuosos amb els drets laborals bàsics, tal com marquen les normes fonamentals de l'OIT. Gràcies a aquesta prova pilot, iniciada pel Departament de Parcs i Jardins, i a l'adopció d'uns criteris obligatoris per al procés de licitació anual, l'Ajuntament de Barcelona es va convertir en la primera administració pública de l'Estat d'introduir criteris socials en els seus processos d'adquisició de roba.

Arran d'aquest procés informatiu i de diàleg amb el mercat, basat en mesures graduals, l'Ajuntament es troba en una posició en què pot exigir una auditoria externa als seus proveïdors com a manera d'acreditar que compleixen els criteris que estableix el contracte de Parcs i Jardins.

Informació general sobre el procés de licitació

Es tracta d'un contracte de dos anys per a l'adquisició d'indumentària laboral d'estiu i hivern per a 800 jardiniers, personal de conservació, seguretat i mecànics, publicat i gestionat pel Departament de Parcs i Jardins municipal.

L'import total del concurs ascendeix a 250.000 € aproximadament, i a partir de 2010 la durada del contracte és de dos anys (abans era d'un any).

Inclusió dels criteris socials en el procés de contractació pública

A partir de 2006, Parcs i Jardins va començar a exigir a les empreses licitadores un requisit de solvència tècnica, mitjançant el qual havien d'acreditar que els teixits i la resta de materials utilitzats en la producció, així com el mateix procés de producció, eren respectuosos amb els drets laborals bàsics, segons les declaracions de l'OIT relatives als drets dels treballadors i treballadores. A més, també es van introduir aquests aspectes en el redactat de l'objecte del contracte.

Durant el període 2006-2008, qualsevol d'aquests elements era vàlid per acreditar el compliment dels criteris:

Certificat de Codi de Conducta (SA 8000, Fair Wear Foundation, Made in Green o equivalent)

Declaració de conformitat amb la resolució del Parlament Europeu sobre comerç just i desenvolupament (2005/2245 INI)

Autodeclaració del licitador o una auditoria certificada per una empresa externa

De 2009 a 2010 l'acceptació de l'autodeclaració tenia un caràcter excepcional

L'Ajuntament va anunciar que en els contractes futurs només acceptaria certificats basats en auditories externes, i que el licitador s'hauria de comprometre a obtenir-los dins del període d'execució del contracte.

De 2012 a 2013 només s'accepten certificats d'auditories externes

Globalment, aquesta experiència ha estat un procés gradual i participatiu, que va començar amb sessions informatives i trobades amb els proveïdors més importants amb l'objectiu d'explicar-los els motius per incloure aquestes clàusules. El fet d'escoltar diferents punts de vista i/o suggeriments relacionats amb el procés, així com l'intercanvi d'experiències sobre l'obtenció de certificats externs, va ser molt important. Paral·lelament, el consistori va col·laborar amb la Xarxa de Contractació Ètica per organitzar sessions de formació amb altres poblacions, i va fer servir l'assessorament tècnic dels experts municipals i externs per desenvolupar el concurs.

Resultats/Impactes

L'empresa adjudicatària, Albatros, va presentar el certificat SA 8000. D'aleshores ençà, un altre proveïdor d'indumentària laboral de la ciutat, Iturri, ha obtingut aquest segell.

Actualment, any rere any es preveu anar incorporant més i millors requisits relacionats amb els criteris socials. Per avançar, els punts clau són treballar amb els proveïdors, dedicar més a informar-los i assessorar-los per tal que s'adaptin a les demandes del futur, ja sigui mitjançant reunions o sessions formatives.

D'altra banda, aquest projecte pilot es va concebre perquè també es pogués aplicar en altres departaments i sectors que adquireixen indumentària laboral, i com a eina per fomentar la compra de productes tèxtils de comerç just per a esdeveniments puntuals (festes, activitats esportives, etc.). Així que s'està estudiant la incorporació d'aquests criteris en altres concursos, com per exemple la gestió dels aparcaments públics, el parc zoològic, les instal·lacions municipals, la guàrdia urbana i els serveis de neteja urbana i de tractament de residus. Barcelona també pren part en conferències i trobades amb altres administracions públiques per tal de compartir bones pràctiques, experiències d'aprenentatge, materials i tècniques.

5.

ELS CRITERIS SOCIALS EN LES ADQUISICIONS DIRECTES DORTMUND, ALEMANYA

Introducció/Context

Dortmund és la ciutat més important del districte del Rur i la capital econòmica i comercial de la regió. Aquesta ciutat de passat industrial i gairebé 600.00 habitants s'ha convertit un centre de serveis i tecnologies del futur.

Aquesta ciutat va obtenir el títol de Capital Alemanya del Comerç Just el 2003 i el 2005, i es va convertir en la primera Població de Comerç Just del districte del Rur. El 12 de juny de 2010 els 53 municipis i comunitats de la regió van signar l'anomenada Carta Magna contra l'explotació laboral infantil. Dortmund és una de les fundadores de la xarxa de comerç just de la regió (Netzwerk Faire Metropole Ruhr), formada per administracions i ONG locals, que té l'objectiu de convertir tots els municipis i comunitats en Poblacions de Comerç Just. Amb la col·laboració del Comitè Óscar Romero, administracions locals i ONG de la República Txeca i Àustria, Dortmund posarà en marxa un projecte de foment del comerç just i la contractació pública sostenible. Dortmund també participa en la xarxa estatal de contractació pública (Netzwerk Faire Beschaffung der Servicestelle Kommunen in der Einen Welt), que té el suport de la Campanya

Roba Neta d'Alemanya, una entitat amb la qual la ciutat ha organitzat molts actes conjunts sobre contractació pública.

El 20 de setembre de 2007 l'alcalde de Dortmund va obligar tots els departaments de la ciutat a tenir en compte les normes bàsiques de l'OIT en totes les seves adquisicions.

En l'actualitat, hi ha un moviment emergent d'organitzacions nacionals basat en els principis de la contractació sostenible que no para de créixer. L'1 de maig de 2012 va entrar en vigor la llei sobre salaris i contractació de l'Estat del Rin del Nord-Westfàlia

Alguns aspectes de contractació pública sòlidament arrelats al país:

Establir un salari mínim específic per a les contractacions

Establir acords salarials significatius en el transport públic de rodalies (ÖPNV)

Vetllar pel compliment dels criteris socials

Vetllar per la plena incorporació de la dona

Informació general sobre el procés de licitació

El procés parteix d'una petició ciutadana relacionada amb l'adquisició d'uniformes i indumentària de protecció (samarretes, polos i faldilles) per als menjadors municipals el 2010. La modalitat de licitació és l'adjudicació directa del contracte amb un únic lliurament dels productes adquirits (oferta mitjançant un procediment restringit format per un mínim de tres empreses). El cost global dels béns ascendeix a uns 450 €.

Inclusió dels criteris socials en el procés de contractació pública

El respecte per les normes bàsiques de l'OIT s'esmenta en l'objecte del contracte i en el plec de clàusules tècniques de la convocatòria. El licitador també ha d'omplir una declaració de conformitat amb les normes que estableixen els convenis fonamentals de l'OIT, que s'adjunta amb les clàusules del contracte. Aquesta declaració ja s'ha convertit en un element habitual en les licitacions.

Resultats/Impacte

El contracte es va adjudicar a Hess Natur, la primera empresa alemanya que es va adherir a la Fair Wear Foundation (2003).

Punts febles detectats durant el procés:

El mercat de proveïdors reacciona a les demandes i intenta obtenir diferents certificats, la validesa dels quals no es pot avaluar per a cada cas aïlladament, sobretot si es tracta de segells nous o estrangers.

Existeix el risc de generar confusió entre els usuaris o licitadors arran de la gran quantitat de segells i certificats existent

Un punt d'assessorament per al licitador seria molt útil per tal d'aclarir aspectes legals o validar segells. Uns paràmetres mínims en l'àmbit de la UE –similars als de l'etiqueta Bio– també hi ajudarien molt. Dortmund és un bon exemple d'inclusió del vessant social en les contractacions. El procés no ha generat cap mena de problema, i pot ser especialment útil per a ajuntaments més petits que efectuen adquisicions semblants.

L'elaboració d'aquest informe ha comptat amb el suport financer de la Unió Europea. Els seus continguts són responsabilitat exclusiva de Setem i en cap cas es pot considerar que reflecteixin l'opinió de la Unió Europea.

*Llicència Creative Commons
Projecte Network Wear, 2012*

Informe elaborat per:
Carole Crabbé
Martina Hooper
Maarten Pacquée
Begoña Planas
Christiane Schnura

Traducció:
Permondo, una organització que ofereix traduccions gratuïtes de documents i webs per a ONG amb l'objectiu d'ajudar-les a difondre informació, s'ha encarregat de traduir una part d'aquest informe.

Traducció al català:
L'Apòstrof, SCCL

Disseny:
Elena Poncell

EXPERIENCIES EUROPEES DE COMPRA PÚBLICA SOCIALMENT RESPONSABLE D'INDUMENTÀRIA DE TREBALL

Coordinació:

www.setem.cat

www.networkwear.eu

Col·laboradors:

